

ارتباط باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی^۱

معصومه باقرپور^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ بود. روش تحقیق توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری تمام معلمان مقطع ابتدایی (۱۰۰ مرد، ۱۵۲ زن) شهرستان بندرترکمن تشکیل می‌دهند که با روش تصادفی طبقه‌ای، ۶۱ مرد و ۹۲ زن برای نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از سه پرسش‌نامه دین‌داری گلاک و استارک (۱۹۶۵)، سبک زندگی اسلامی کاویانی (۱۳۸۸) و عملکرد شغلی پاترسون (۱۹۷۰) و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون چندگانه و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد که بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان به‌طور کلی رابطه وجود دارد و باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی هم‌زمان ۷۹ درصد (ضریب تعیین ۷۹ درصد) از واریانس، با نتایج هم‌خطی به ترتیب ۳/۶۵ و ۳/۰۴ متغیر عملکرد شغلی معلمان را تبیین می‌کنند. همچنین، بین باورها و نگرش‌های دینی و ابعاد آن (اعتقادی، عاطفی، پیامدی، مناسکی و فکری) با عملکرد شغلی، بین سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی و درنهایت بین باورها و نگرش‌های دینی و ابعاد آن با سبک زندگی اسلامی و ابعاد آن (زمان‌شناسی، امنیت - دفاعی، تفکر و علم، سلامت روان، خانواده، مالی، اخلاقی، باورها، عبادی و اجتماعی) معلمان مورد مطالعه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در نتیجه افرادی که از لحاظ باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی در سطح بالایی قرار دارند، عملکرد شغلی آنان مؤثر است.

واژگان کلیدی

باورها و نگرش‌های دینی، سبک زندگی اسلامی، عملکرد شغلی

۱- تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۲/۲۶؛ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۰۸/۱۲.

۲- استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران bagherpour@bandargaziau.ac.ir

بیان مسئله

معلمان مهم‌ترین‌ترین و مؤثرترین عامل در مدرسه شناخته می‌شوند و در برابر عملکرد شغلی خود و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، و اعمال هدفمند در سازمان مسئول هستند. ارتقای عملکرد شغلی معلمان یکی از مهم‌ترین اهدافی است که سازمان آموزش و پرورش همواره در پی آن است. عملکرد شغلی درجه‌ای از انجام وظایف محوله به فرد در شغل وی است (سلیمان^۱، ۲۰۰۶). عملکرد را فعالیت‌هایی تعریف می‌کند که به‌طور معمول جزئی از شغل و فعالیت‌های فرد است و باید آن را انجام دهد (ذاکرفرد، ۱۳۸۸). توان و تمایل فرد را عوامل اساسی در عملکرد و بهره‌وری فرد معرفی کرده‌اند؛ یعنی فرد تا چه اندازه توان (دانش، مهارت، تجربه و شایستگی) انجام کارها را دارد و تا چه اندازه به انجام کار تمایل (انگیزش، علاقه، تعهد و اعتماد) دارد (قلی‌پور، ۱۳۸۶). بی‌تردید عملکرد شغلی معلمان از مواردی است که می‌تواند بر بهره‌وری تأثیر بگذارد. بر همین اساس، شناسایی عواملی که بتواند عملکرد شغلی معلمان را بهبود بخشد و در نتیجه بهره‌وری سازمانی را ارتقا دهد، از الزامات مدیریت منابع انسانی در هر سازمان است. عملکرد شغلی با عوامل بسیاری از جمله انگیزش، توانایی، شناخت شغل، عوامل محیطی و سازمانی مختلف، کانون کنترل، سبک زندگی و ویژگی‌های شخصیتی در ارتباط است. در تحقیقات جدید، مؤثرترین عامل شخصیتی در عملکرد شغلی، دین‌داری و سبک زندگی اسلامی معرفی شده است (فردوسی نیک، ۱۳۹۲؛ داوری، باقری و بنی‌اسدی، ۱۳۹۰؛ توماس^۲، ۲۰۰۹).

این در حالی است که باورها و نگرش‌های دینی یکی از متغیرهایی است که به‌نظر می‌رسد با عملکرد شغلی معلمان در ارتباط باشد (ابوشی^۳، ۱۹۹۰). باورها و نگرش‌های دینی در کنترل فردی و رویدادهای مختلف زندگی و نیز در سلامت روان نقش مؤثری دارند و از فرد در برابر افسردگی محافظت می‌کنند (کیت، ربکا و جاسف^۴، ۲۰۱۰ به نقل از محمدی، زهراکار، داورنیا و شاکرمی، ۱۳۹۳). تأثیر دین در عرصه‌های مختلف زندگی فردی و اجتماعی موجب شده است که دین و باورها و نگرش‌های دینی جایگاه مهمی در جوامع دینی داشته باشند. با توجه به این که لازمه تحقق دین در جامعه حضور عنصر دین در همه عرصه‌های فردی و اجتماعی است، همین امر مفاهیم نو و بدیعی را از پدیده دین مطرح می‌کند (سلیمی، ۱۳۸۸). دین سازه پیچیده‌ای است که ممکن است اثرات

1- Suliman

2- Thomas

3- Abboushi

4- Kit ,Rebeka & JASF

چندگانه‌ای بر زندگی و رضایت از آن داشته باشد. از جمله روان‌شناسان و جامعه‌شناسان همیشه به بُعد انگیزشی دین توجه کرده و علاقه نشان داده‌اند (قاسمی و امیری، ۱۳۹۰). بنابراین، باورها و نگرش‌های دینی را می‌توان چنین تعریف کرد: «شناخت و باور به پروردگار یکتا، انبیاء، آخرت و احکام الهی و داشتن علائق و عواطف معینی نسبت به خدا، خود، دیگران و جهان هستی در جهت تقرب به خدا و التزام و عمل به وظایف دینی» (خدایاری‌فرد، سماواتی و اکبری زردخانه، ۱۳۸۵). یانگ و مو^۱ (۲۰۰۲) دریافتند که داشتن معنا و هدف در زندگی، احساس تعلق داشتن به منبعی والا، امیدواری به یاری خداوند در شرایط مشکل‌زای زندگی، بهره‌مندی از حمایت‌های اجتماعی و معنوی همگی از جمله روش‌هایی هستند که افراد مذهبی با دارا بودن آن‌ها می‌توانند در مواجهه با حوادث فشارزای زندگی، آسیب کمتری را متحمل شوند. ملازاده، منصور، ایچی و کیامنش^۲ (۲۰۰۲) بر اساس تحلیل عاملی مشخص کردند که دین در گروه راهبردهای مسئله‌مدار قرار دارد.

از متغیرهای دیگری که می‌تواند با عملکرد شغلی معلمان ارتباط داشته باشد، سبک زندگی اسلامی است. سبک‌های زندگی مجموعه‌ای از طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌ها در هر چیزی را در برمی‌گیرد. موسیقی عامه، تلویزیون، آگهی‌ها همه و همه تصورها و تصویرهایی بالقوه از سبک زندگی را فراهم می‌کنند (مهروی کنی، ۱۳۸۶). اما در اسلام و سبک زندگی آن، تفاوت‌ها و برتری‌هایی نیز وجود دارد. مهم‌ترین نوآوری در مفهوم سبک زندگی اسلامی این است که به آموزه‌های اسلامی و کلیت اسلام نگاه شده است. سبک زندگی اسلامی عنوانی است شناخته‌شده در اکثر علوم انسانی در سطح بین‌الملل، اما از زاویه‌های متعدد به آن نگاه می‌شود و مورد مطالعه قرار می‌گیرد (کجیاف، سجادیان، کاویانی و انوری، ۱۳۹۰).

یکی از ابعاد مهم زندگی انسان، شغل و عملکرد شغلی است که همواره در طول زندگی برای فرد و سازمان با اهمیت بوده و در پژوهش‌های متعددی به بررسی آن از زوایای مختلفی پرداخته شده است. این در حالی است که سبک زندگی اسلامی، با تمام زندگی افراد و ابعاد آن مرتبط است. سبک زندگی اسلامی، با دیگر سبک‌های زندگی متفاوت است و از منظر متفاوتی به آن پرداخته شده است؛ مثلاً در جامعه‌شناسی تحقیقات باینگانی، ایراندوست و احمدی (۱۳۹۲)، حاجیانی (۱۳۸۶)، صادقی ده‌چشمه و داداشی آرانی (۱۳۹۵)، ذوالفقاری و سلطانی (۱۳۸۹)، سرایی و پورجلی (۱۳۸۶)؛ در علوم پزشکی از جمله تحقیقات عزیزی (۱۳۹۲)، علیان و حسین هاشمی (۱۳۹۵)؛ و در روان‌شناسی

1- Yang & Mao

2- Mollazadeh, Mansour, Ejei & Kiamanesh

معمدنی (۱۳۹۲)، پورغفاری، پاشا و عطاری (۱۳۸۸)، دهقان‌زاده، جعفرآبادی و تبری (۱۳۹۱) نیز بحث از سبک زندگی مطرح است.

در قلمرو اسلامی نیز تحقیقات مختلف انجام پذیرفته است؛ از جمله یعقوبی (۱۳۹۶) در مقاله‌ای با عنوان بررسی رابطه بین میزان باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی (مورد مطالعه: زنان شهر اهواز) نشان می‌دهد که بین نمره کل باورها و نگرش‌های دینی، رابطه منفی و معنادار و نمره باورها و نگرش‌های دینی در ابعاد اعتقادی، عاطفی با ابعاد سبک زندگی (مدیریت بدن، مصرف فرهنگی، فعالیت‌های فراغت) رابطه مثبت وجود دارد؛ اما در بررسی رابطه بین بُعد پیامدی با مدیریت بدن و مصرف فرهنگی، رابطه معنادار دیده نشد. همچنین، بین بُعد مناسکی با فعالیت‌های فراغت زنان رابطه معنادار مشاهده نشد. در نهایت، نتایج تحلیل رگرسیونی چند متغیره گام به گام نشان می‌دهد که بُعد اعتقادی باورها و نگرش‌های دینی، بیشترین تأثیر را در تبیین سبک زندگی زنان شهر اهواز داشته است و در مجموع متغیرهای مستقل توانسته‌اند ۳۸/۲۵ درصد تغییرات متغیر سبک زندگی را تبیین کنند. جنآبادی (۱۳۹۶) در بررسی رابطه سبک زندگی اسلامی و سازگاری شغلی با سلامت اجتماعی نشان داد که بین سبک زندگی اسلامی، سازگاری شغلی و سلامت اجتماعی هم‌بستگی مثبت و معناداری وجود دارد، و نیز تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای سبک زندگی اسلامی و سازگاری شغلی، سلامت اجتماعی را پیش‌بینی می‌کنند. امیری‌نسب (۱۳۹۴) در بررسی رابطه باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی سالم کارکنان مجتمع آموزشی و پرورشی شهدای مسجد جامع چابهار نشان داد بین مؤلفه‌های باورها و نگرش‌های دینی (رفتار مذهبی شخصی، رفتار مذهبی جمعی، رفتار عملی و رفتار دینی) و سبک زندگی سالم رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد. همچنین، نتایج آزمون رگرسیون گام به گام نشان داد که بیشترین پیش‌بینی را از سبک زندگی سالم، رفتار مذهبی جمعی داشته است. در پژوهش حسینی‌زاده آرنایا، سخایی و غفاری (۱۳۹۴) درباره رابطه بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی (مورد مطالعه: شهروندان کلان‌شهر تهران) نتایج معادلات ساختاری نشان داد که با کاهش میزان باورها و نگرش‌های دینی سبک زندگی با شدتی ضعیف مدرن‌تر خواهد شد. موعلی و معینی (۱۳۹۴) در بررسی رابطه باورها و نگرش‌های دینی و رضایت شغلی بر رفتار شهروند سازمانی (مطالعه موردی: دبیران مدارس ناحیه ۱ شیراز) نشان دادند که میزان باورها و نگرش‌های دینی دبیران ۹/۸ درصد از رفتار شهروندسازمانی و رضایت شغلی ۵/۴ درصد از رفتار شهروندسازمانی را تبیین می‌کنند. به عبارتی دیگر، میزان باورها و نگرش‌های دینی دبیران نسبت به رضایت شغلی آن‌ها بیشترین تأثیر را بر رفتار شهروند سازمانی‌شان دارد؛ لذا با افزایش باورها و نگرش‌های دینی، رفتار شهروندسازمانی دبیران نیز بهبود می‌یابد. نامداری و کلنی (۱۳۹۳) نشان دادند که بین توانمندی‌های مذهبی و عملکرد شغلی

وظیفه‌ای و زمینه‌ای رابطه معنادار وجود دارد. فردوسی نیک (۱۳۹۲) نیز دریافت بین میزان باورها و نگرش‌های دینی و رضایت شغلی معلمان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این نتایج نشان می‌دهد توانمندی‌های دینی افراد در عملکرد شغلی آنان نقش دارد. نامداری و کلنی (۱۳۹۳) تحقیقی با عنوان تعیین نقش توانمندی‌های مذهبی در پیش‌بینی عملکرد شغلی کارکنان انجام دادند. بدین منظور ۱۶۰ نفر به‌صورت تصادفی ساده از کارکنان یک نیروگاه برق در اصفهان برای نمونه انتخاب شدند. نتایج نشان داد که بین توانمندی‌های مذهبی و عملکرد شغلی وظیفه‌ای و زمینه‌ای، رابطه معنادار وجود دارد. همچنین، تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد توانمندی‌های معنویت و امید، عملکرد وظیفه‌ای و توانمندی‌های قدرشناسی و امید عملکرد زمینه‌ای را پیش‌بینی می‌کنند. این نتایج نشان می‌دهد توانمندی‌های مذهبی افراد در عملکرد شغلی آنان نقش دارد. این یافته‌ها می‌تواند در سازمان‌ها جهت افزایش عملکرد وظیفه‌ای و زمینه‌ای مورد استفاده قرار گیرد. فردوسی نیک (۱۳۹۲) تحقیقی با عنوان بررسی رابطه باورها و نگرش‌های دینی و سرمایه اجتماعی با رضایت شغلی معلمان شهر یاسوج انجام دادند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و باورها و نگرش‌های دینی ۲۲/۹ درصد تغییرات رضایت شغلی را تبیین می‌کنند. مقایسه نتایج این پژوهش با سایر پژوهش‌ها نشان داد که با افزایش میزان سرمایه اجتماعی و باورها و نگرش‌های دینی، رضایت شغلی معلمان نیز افزایش می‌یابد. برزگر و محمدی (۱۳۹۱) در مقاله‌ای با عنوان بررسی تعیین رابطه بین توانمندی‌سازی با عملکرد شغلی که بر روی ۲۱۷ کارمند اجرا شد، دریافتند که بین مؤلفه‌های توانمندی‌سازی با عملکرد شغلی رابطه معناداری وجود دارد و همچنین متغیرهای پیش‌بین (مؤلفه‌های توانمندی‌سازی) می‌توانند متغیر ملاک (عملکرد شغلی) را پیش‌بینی کنند. پالک شاپ^۱ (۲۰۱۸) در بررسی معنویت و مسئولیت اجتماعی عوامل تعیین‌کننده مذهبی را نماز، اعتقادات و عبادت بیان می‌کند. واتی^۲ (۲۰۱۲) در یک مطالعه کمی بیان کرد عوامل تعیین‌کننده مذهبی می‌تواند سبب کارایی و بهبود عملکرد شغلی شود. نووا، سیتی نوراسکین، شامسول و بیدایتول^۳ (۲۰۱۶) در مقاله‌ای با عنوان بهبود عملکرد شغلی از طریق دین اسلام و اخلاق کار اسلامی بیان کرد سبک زندگی اسلامی با تمام زندگی افراد و ابعاد آن مرتبط است. آکار، نور، موهاد و موهاد^۴ (۲۰۱۶) بیان کردند که اثر فشار کاری بر سلامت برای کارکنان مهم است و باورها و نگرش‌های دینی فردی کارکنان در کاهش

1- Palakshappa

2- Wyatt

3- Novia, SitiNorasyikin, Shamsul & Bidayatul

4- Achour, Nor, Mohd & Mohd

فشار کار و افزایش رفاه کمک کرده است. به این ترتیب، مطالعه به این نتیجه می‌رسد که باورها و نگرش‌های دینی شخصی اسلامی، رابطه بین فشار کاری و رفاه کارکنان را کاهش می‌دهد. آکار، گرین^۱، نور و موهاد یوسف^۲، (۲۰۱۵) در مقاله‌ای با عنوان *سنجش باورها و نگرش‌های دینی و تأثیر آن بر سلامت شخصی: مطالعه موردی دانشجویان مسلمان زن در مالزی* بیان کرد که این مطالعه به دنبال سنجش باورها و نگرش‌های دینی در یک بستر اسلامی و تأثیر آن بر سلامت شخصی مسلمانان است. امروزه بسیاری از مقیاس‌های مذهبی در میان مسلمانان استفاده می‌شود. این مطالعه میزان باورها و نگرش‌های دینی و تأثیر آن را بر سلامت مسلمان ارزیابی می‌کند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که بین رفاه شخصی و باورها و نگرش‌های دینی یک رابطه مثبت و معقول وجود دارد. خوشبختی نیز با اعتقادات و عبادت و نماز هم‌بستگی مثبت و معناداری دارد.

در مجموع، در یک جامعه دینی، افراد در تعیین شیوه و رفتار خود سعی می‌کنند تا در انجام فعالیت‌ها و انتخاب‌های خود بر اساس انتظارات دینی و بر اساس ارزش‌ها، هنجارها و باورهایی مبتنی بر دین رفتار کنند که این امر می‌تواند بر عملکرد فرد در انجام کارها و به تبع آن عملکرد شغلی فرد مهم باشد. آنچه اهمیت دارد آن است که آیا برای افزایش عملکرد شغلی در سازمان می‌توان متغیرهای باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی را مورد توجه قرار داد و این که از روی باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی می‌توان عملکرد شغلی را پیش‌بینی کرد. بنابراین، مسئله اصلی پژوهش تعیین رابطه بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان است. بر این اساس پرسش اصلی این پژوهش آن است که آیا بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان ارتباط وجود دارد؟

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری شامل تمام معلمان مرد و زن مقطع ابتدایی شهرستان بندر ترکمن در سال ۱۳۹۵ است که جمعاً ۲۵۲ نفر (۱۰۰ مرد، ۱۵۲ زن) هستند. حجم نمونه تحقیق با توجه به جدول کرجسی و مورگان (۱۵۳) (۶۱ مرد و ۹۲ زن) نفر و با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای - که طبقات را جنسیت تشکیل می‌دهد - انتخاب شدند. بدین منظور ابتدا معلمان مقطع ابتدایی شهرستان بندر ترکمن را به دو گروه جنسیتی مرد و زن تفکیک

1- Grine

2- Mohd yuosff

کردیم. سپس از هر گروه به نسبت افراد جامعه در آن طبقه، نمونه مناسب انتخاب و پرسش‌نامه‌ها بین این افراد پخش و داده‌های لازم جمع‌آوری شد.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه دین‌داری توسط گلاک و استارک^۱ در سال ۱۹۶۵ برای سنجش نگرش‌ها و باورهای دینی و دین‌داری ساخته شد (گلاک و استارک، ۱۹۶۵) و «برای استاندارد کردن در کشورهای مختلف اروپا، آمریکا، آفریقا و آسیا و بر روی پیروان ادیان مسیحیت، یهودیت و اسلام اجرا شد و با دین اسلام هم انطباق یافت» (سراج‌زاده، ۱۳۸۳، ص ۵۷). پرسش‌نامه حاضر یک سنجه پنج‌بندی است که شامل ابعاد پنج‌گانه اعتقادی، عاطفی، پیامدی، مناسکی و فکری به سنجش دین‌داری می‌پردازد. میزان اعتبار این پرسش‌نامه در مطالعات مختلف بر روی نمونه‌های متفاوت تعیین شد که حاکی از اعتبار بالای آن در ابعاد مختلف است. در آخرین اجرای این آزمون بر روی دانشجویان، آلفای کلی پرسش‌نامه ۰/۸۳ بوده است. این آزمون همچنین به دلیل استاندارد بودن دارای پایایی بالایی است. «مقدار آلفا برای متغیرهای بُعد اعتقادی ۰/۸۱، بُعد عاطفی ۰/۷۵، بُعد پیامدی ۰/۷۲ و بُعد مناسکی ۰/۸۳ است» (سراج‌زاده، ۱۳۸۳، ص ۵۷). در پژوهش محمدی، زهراکار، داورنیا و شاکرمی (۱۳۹۳) نیز میزان آلفای کرونباخ برای بُعد اعتقادی ۰/۸، بُعد عاطفی ۰/۷۷، بُعد پیامدی ۰/۵۲، بُعد مناسکی ۰/۸۲ و برای کل آزمون ۰/۸۴ به دست آمد.

پرسش‌نامه سبک زندگی اسلامی (آی.ال.اس.تی) را کاویانی در سال ۱۳۸۸ ساخته است. این پرسش‌نامه دارای دو فرم بلند (۱۳۵ سؤالی) و فرم کوتاه (۷۶ سؤالی) است. در این تحقیق از فرم کوتاه این پرسش‌نامه استفاده شد. آزمودنی با توجه به وضعیت کنونی زندگی خود به هر آیت‌م در یک طیف ۵ درجه‌ای از «خیلی کم تا خیلی زیاد» پاسخ می‌دهد. این آزمون ۱۰ خرده‌مقیاس شامل زمان‌شناسی (۵ آیت‌م)، امنیت - دفاعی (۴ آیت‌م)، تفکر و علم (۵ آیت‌م)، سلامت روان (۷ آیت‌م)، خانواده (۸ آیت‌م)، مالی (۱۲ آیت‌م)، اخلاقی (۱۱ آیت‌م)، باورها (۶ آیت‌م)، عبادی (۶ آیت‌م) و اجتماعی (۱۲ آیت‌م) را می‌سنجد. نتایج تحلیل عوامل نیز روایی و ساختار عاملی مناسبی را برای آن نشان داده و روایی آن را تأیید کرده است. کجباف، سجادیان، کاویانی و انوری (۱۳۹۰) در تحقیق خود با عنوان رابطه سبک زندگی اسلامی با شادکامی در رضایت از زندگی، آلفای کرونباخ (پایایی) مقیاس سبک زندگی

1- Glock & Stark

2- ILST

اسلامی را ۰/۷۸۶ گزارش کرده‌اند. نیکوکار، خیری، تابان و صیدی (۱۳۹۳) نیز در مطالعه‌ای با عنوان تأثیر سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی ضریب پایایی این آزمون را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ محاسبه کردند.

برای اندازه‌گیری عملکرد شغلی از پرسش‌نامه پاترسون (۱۹۷۰) استفاده شد و در سال ۱۳۶۹ ارشدی و شکرکن در ایران آن را ترجمه کردند. این پرسش‌نامه دارای ۱۵ سؤال است و عملکرد کارکنان را در حوزه وظایف شغلی و سازمانی‌شان می‌سنجد (ساعتچی، ۱۳۸۹، ص ۹۴). قره، فردوسی و مرعشیان (۱۳۹۱) در مقاله خود با عنوان رابطه هوش سازمانی و مؤلفه‌های آن با عملکرد شغلی در مدیران تربیت بدنی و هیئت‌های ورزشی، ضریب پایایی این پرسش‌نامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آوردند. منظری و شکرکن (۱۳۷۵) ضریب پایایی این پرسش‌نامه را در نمونه دبیران مدارس پسرانه شهرستان اهواز ۰/۸۴ گزارش کردند. ارشدی و شکرکن (۱۳۸۶) در نمونه ۸۸ نفری کارکنان تصفیه‌خانه اصفهان ضریب پایایی این پرسش‌نامه را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۰ گزارش کردند. سیاحتی و شکرکن (۱۳۷۵) به ضریب پایایی این پرسش‌نامه را در نمونه کارکنان شرکت فولاد خوزستان با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند.

یافته‌های پژوهش

در این بخش ابتداء اطلاعات توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش بیان می‌شود.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمرات باورها و نگرش‌های دینی و ابعاد آن

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	واریانس
بُعد اعتقادی باورها و نگرش‌های دینی	۲۶/۵۵	۱/۹۴	۳/۷۷
بعد عاطفی باورها و نگرش‌های دینی	۲۰/۴۸	۲/۴۱	۵/۸۳
بعد پیامدی باورها و نگرش‌های دینی	۱۵/۰۸	۴/۰۳	۱۶/۲۹
بعد مناسکی باورها و نگرش‌های دینی	۱۶/۸۹	۴/۶۷	۲۱/۸۸
باورها و نگرش‌های دینی کل	۷۹	۹/۳۰	۸۶/۵۲

۱۱/۵۵	۴/۱۷	۲۲/۳۲	زمان‌شناسی
۷/۶۱	۲/۶۷	۱۱/۱۲	امنیت - دفاعی
۸/۹۱	۶/۵۳	۱۷/۱۸	تفکر و علم
۱۲/۵۴	۱۳/۱۱	۲۶/۴۲	سلامت روان
۲۷/۱۳	۱۸/۶۵	۳۷/۳۱	خانواده
۳۶/۴۵	۲۸/۷۷	۴۵/۶۷	مالی
۳۷/۳۱	۲۲/۹۸	۳۴/۸۷	اخلاقی
۱۱/۱۰	۱۸/۱۰	۲۵/۶۷	باورها
۹/۴۳	۱۴/۲۱	۲۴/۲۹	عبادی
۲۵/۴۵	۳۳/۵۴	۳۲/۳۶	اجتماعی
۸۱/۵۷	۴۴/۱۷	۲۵۱/۳۳	سبک زندگی اسلامی
۱۷/۶۹	۴/۲۰	۳۹/۹۷	عملکرد شغلی

داده‌های جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که میانگین نمرات باورها و نگرش‌های دینی کل ۷۹ و میانگین نمرات سبک زندگی اسلامی ۲۵۱/۳۳ و عملکرد شغلی ۳۹/۹۷ است.

جدول ۲: بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها با استفاده از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف

کلموگروف - اسمیرنوف			متغیرها
سطح معناداری	درجه آزادی	آماره	
۰/۲۲۸	۱۵۳	۰/۹۴	بُعد اعتقادی باورها و نگرش‌های دینی
۰/۱۶۰	۱۵۳	۰/۸۳	بعد عاطفی باورها و نگرش‌های دینی
۰/۱۳۸	۱۵۳	۰/۷۶	بعد پیامدی باورها و نگرش‌های دینی
۰/۱۲۱	۱۵۳	۰/۶۷	بعد مناسکی باورها و نگرش‌های دینی
۰/۱۰۱	۱۵۳	۰/۵۴	باورها و نگرش‌های دینی کل
۰/۱۰۳	۱۵۳	۱/۲۰۰	زمان‌شناسی
/۱۱۱	۱۵۳	۰/۹۴	امنیت - دفاعی
۰/۰۶۵	۱۵۳	۱/۰۲	تفکر و علم
/۰۹۹	۱۵۳	۱/۸۸	سلامت روان
۰/۱۰۶	۱۵۳	۱/۴۵	خانواده
۰/۴۰۵	۱۵۳	۱/۰۱	مالی
۰/۹۰	۱۵۳	۱/۲۰۰	اخلاقی
۰/۲۸۰	۱۵۳	۰/۹۹	باورها
۰/۰۸۹	۱۵۳	۱/۷۳	عبادی
۰/۰۷۳	۱۵۳	۰/۶۶	اجتماعی
۰/۲۰۳	۱۵۳	۰/۹۰	سبک زندگی اسلامی
۰/۰۹۱	۱۵۳	۰/۴۸	عملکرد شغلی

جدول شماره ۲، نشان می‌دهد که سطوح معناداری به‌دست آمده برای آماره‌های آزمون کلموگروف - اسمیرنوف، همگی در سطح خطای ۰/۰۵ معنی‌دار نیستند ($P > ۰/۰۵$). بنابراین، چنین استنباط می‌شود که متغیرهای مورد مطالعه همگی به شکل نرمال توزیع شده‌اند، لذا برای بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون‌های پارامتریک استفاده شده است.

فرضیه اصلی ۱: بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان رابطه وجود دارد.

برای بررسی این فرضیه از رگرسیون چندگانه استفاده شده است. در این روش دو متغیر به صورت هم‌زمان به‌عنوان متغیر مستقل وارد رگرسیون می‌شوند و تأثیر آن‌ها بر متغیر وابسته محاسبه می‌شود.

جدول ۳: خلاصه مدل رگرسیون باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی

R	R ²	R ² adj
۰/۸۹	۰/۷۹	۰/۸۰

ضریب هم‌بستگی بین متغیر وابسته (عملکرد شغلی) و متغیرهای مستقل باقی‌مانده در رگرسیون (باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی)، ۰/۸۹ و ضریب تعیین تعدیل شده ۸۰ درصد است. بنابراین، می‌توان گفت باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی ۸۰ درصد از واریانس متغیر عملکرد شغلی معلمان را تبیین می‌کنند.

جدول ۴: تحلیل واریانس باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی

منبع واریانس	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۲۱۷۰/۶۸	۲	۱۰۸۵/۳۴		
خطا	۵۱۸/۱۴	۱۵۰	۳/۴۵	۳۱۴/۱۹	۰/۰۰۰
کل	۲۶۸۸/۸۳	۱۵۲		

با توجه به این که سطح معنی‌داری کوچک‌تر ۰/۰۱ و مقدار F برابر ۳۱۴/۱۹ است، می‌توان گفت مدل رگرسیون انتخاب‌شده برای فرضیه مورد نظر معتبر است.

جدول ۵: ضرایب رگرسیون باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی

هم‌خطی	سطح معنی‌داری	مقدار t	ضرایب استاندارد		ضرایب استاندارد نشده	
			ضریب	خطای معیار	ضریب B	خطای معیار
VIF	Tolerance		ضریب			
		۰/۰۱۸	۲/۳۹	۱/۶۳	۳/۹۱
۳/۶۵	۰/۲۷۳	۰/۰۴۸	۱/۹۱	۰/۲۷	۰/۰۶	۰/۱۲
۳/۰۴	۱/۳۲۹	۰/۰۰۰	۴/۴۳	۰/۶۳	۰/۰۲	۰/۰۶

با توجه به معادله رگرسیون با ضرایب استاندارد، باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی اثر مثبتی بر عملکرد شغلی معلمان دارد. با هر واحد افزایش باورها و نگرش‌های دینی معلمان، به میزان ۰/۲۷ به عملکرد شغلی آنان افزوده می‌شود. همچنین، با هر واحد افزایش در سبک زندگی اسلامی، به میزان ۰/۶۳ به عملکرد شغلی آنان افزوده می‌شود. این نتایج نشان می‌دهد که سبک زندگی اسلامی تأثیر بسیار زیادی بر عملکرد شغلی معلمان دارد.

فرضیه فرعی ۱: بین باورها و نگرش‌های دینی و عملکرد شغلی معلمان رابطه وجود

دارد.

برای بررسی این فرضیه از ضریب هم‌بستگی پیرسون استفاده شده است. جدول ۴ هم‌بستگی بین متغیرهای باورها و نگرش‌های دینی و ابعاد آن را با عملکرد شغلی معلمان نشان می‌دهد.

جدول ۶: ماتریس ضرایب هم‌بستگی بین باورها و نگرش‌های دینی و عملکرد شغلی

۶	۵	۴	۳	۲	۱
					۱
				۱	۰/۱۶۰*
			۱	۰/۴۲۴**	۰/۴۳۳**
		۱	۰/۳۶۲**	۰/۲۱۹**	۰/۱۹۶*
	۱	۰/۷۵۸**	۰/۸۱۶**	۰/۵۸۷**	۰/۵۳۷**
۱	۰/۸۸۴**	۰/۶۴۰**	۰/۷۵۱**	۰/۵۷۸**	۰/۴۱۳**

با توجه به جدول ۶ بین باورها و نگرش‌های دینی و عملکرد شغلی معلمان مورد مطالعه، رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، بین تمامی ابعاد باورها و نگرش‌های دینی و عملکرد شغلی معلمان

رابطه مثبت معناداری وجود دارد. یعنی هرچه میزان باورها و نگرش‌های دینی معلمان بالاتر باشد، عملکرد شغلی مناسب‌تری خواهند داشت.

فرضیه فرعی ۲: بین سبک زندگی اسلامی و عملکرد شغلی معلمان رابطه وجود دارد.

جدول ۷: ماتریس ضرایب همبستگی بین سبک زندگی اسلامی و عملکرد شغلی

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
زمان‌شناسی												
امنیت - دفاعی	** / ۴۳											
تفکر و علم	** / ۴۱	** / ۲۶										
سلامت روان	** / ۵۰	** / ۳۲	** / ۴۳									
خانواده	** / ۵۵	* / ۲۲	** / ۳۴	** / ۳۳								
مالی	** / ۴۷	* / ۰۲	** / ۲۲	** / ۱۷	** / ۴۳							
اخلاقی	** / ۵۸	* / ۱۱	** / ۳۷	** / ۴۲	** / ۵۴	** / ۴۵						
باورها	** / ۳۳	/ ۰۸	/ ۰۲	* / ۱۳	** / ۱۳	/ ۰۲	** / ۱۱					
عبادی	** / ۴۸	** / ۱۹	** / ۴۹	** / ۶۲	** / ۴۹	** / ۴۰	** / ۵۸	* / ۱۲				
اجتماعی	** / ۴۲	/ ۰۶	** / ۳۲	** / ۳۷	** / ۳۵	** / ۴۲	** / ۴۸	/ ۰۷۶	** / ۴۹			
سبک زندگی اسلامی	** / ۶۲	** / ۲۰	** / ۴۹	** / ۵۰	** / ۵۱	** / ۴۴	** / ۶۴	** / ۱۲	** / ۷۱	** / ۵۴		
عملکرد شغلی	** / ۸۹	** / ۲۰	** / ۴۹	** / ۵۰	** / ۵۱	** / ۴۴	** / ۶۴	** / ۱۲	** / ۷۱	** / ۵۴	** / ۳۴	* / ۱

با توجه به جدول ۷، بین سبک زندگی اسلامی و عملکرد شغلی معلمان مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مثبت بودن رابطه می‌توان گفت هرچه نمرات سبک زندگی اسلامی معلمان بالاتر باشد، عملکرد شغلی آنان نیز بالاتر، و همین‌طور بالعکس این رابطه برقرار است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج به‌دست آمده از بررسی رابطه بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان به‌طور کلی نشان داد که بین باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد شغلی معلمان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، به‌طوری که باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی ۸۰ درصد از واریانس متغیر عملکرد شغلی معلمان را تبیین می‌کنند. نتایج به‌دست آمده از این فرضیه با نتایج جنآبادی (۱۳۹۶)، یعقوبی دوست (۱۳۹۵)، نامداری و کلنی (۱۳۹۳)، فردوسی نیک (۱۳۹۲)، همسو است. براساس نتایج روشن است عملکرد شغلی محصول رفتارهای انسانی است و انگیزه‌ها و نیازها در عملکرد افراد تأثیر دارند. به عبارتی باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی موجب ایجاد انگیزه و برطرف کردن بسیاری از نیازها می‌شود؛ لذا به‌دلیل این امر عملکرد شغلی افراد افزایش می‌یابد.

از سوی دیگر، نتایج به‌دست آمده نشان داد که بین باورها و نگرش‌های دینی و ابعاد آن ازجمله بُعد اعتقادی، عاطفی، پیامدی و مناسکی با عملکرد شغلی معلمان مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد؛ یعنی هرچه میزان باورها و نگرش‌های دینی و ابعاد آن در معلمان بالاتر باشد، عملکرد شغلی مناسب‌تری خواهند داشت. نتایج به‌دست آمده از این فرضیه با نتایج تحقیقات جنآبادی (۱۳۹۶)، یعقوبی دوست (۱۳۹۵)، ایمری‌نسب (۱۳۹۴)، نامداری و کلنی (۱۳۹۳)، فردوسی نیک (۱۳۹۲) و ابوشی (۱۹۹۰) همسو است. نامداری و کلنی (۱۳۹۳)، پالک شاپ (۲۰۱۸)، واتی (۲۰۱۲)، نووا و دیگران (۲۰۱۶)، آکار و دیگران (۲۰۱۶) و آکار و دیگران (۲۰۱۵) دریافتند که توانمندی‌های مذهبی نظیر باورها و نگرش‌های دینی در عملکرد شغلی افراد نقش دارد. فردوسی نیک (۱۳۹۲) نیز دریافت بین میزان باورها و نگرش‌های دینی و رضایت شغلی معلمان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. ابوشی (۱۹۹۰) در مطالعه خود دریافت که کارکنانی که عملکرد شغلی بالایی دارند، دارای گرایش‌های مذهبی بالایی نیز هستند. این یافته‌ها می‌تواند در سازمان‌ها جهت افزایش عملکرد شغلی کارکنان مورد استفاده قرار گیرد.

همچنین نتایج به‌دست آمده نشان داد که بین سبک زندگی اسلامی و ابعاد آن ازجمله بُعد زمان‌شناسی، امنیت - دفاعی، تفکر و علم، سلامت روان، خانواده، مالی، اخلاقی، باورها، عبادی و اجتماعی با عملکرد شغلی معلمان مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مثبت بودن رابطه می‌توان گفت هر چه نمرات سبک زندگی اسلامی و ابعاد آن در معلمان بالاتر باشد، عملکرد شغلی آنان نیز بالاتر است و بالعکس. نتایج به‌دست آمده از این فرضیه با نتایج آکار و دیگران (۲۰۱۶) و آکار و دیگران (۲۰۱۵)، جنآبادی (۱۳۹۶)، یعقوبی دوست (۱۳۹۵)، حسینی‌زاده آرانیا،

سختی و غفاری (۱۳۹۴)، موغلی و معینی (۱۳۹۴) همسو است. در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان بیان کرد که سبک‌های زندگی مجموعه‌ای از طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌ها در هر چیزی را در بر می‌گیرد. سبک زندگی اسلامی، از آن جهت که اسلامی است، نمی‌تواند با عواطف و شناخت‌ها بی‌ارتباط باشد، بنابراین، می‌توان گفت افرادی که سبک زندگی آن‌ها اسلامی است، به دلیل طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌هایی که اسلام معرفی کرده است، عملکرد شغلی بالایی دارند. سبک زندگی دارای عناصر گوناگونی از جمله تغذیه، خودآرایی، مسکن، حمل و نقل، اوقات فراغت، افکار، احساسات، بازی، ورزش، نحوه صحبت، هنر، روابط خانوادگی، تربیت فرزند، شغل، رفتار مذهبی، رفتار سیاسی، مطالعه، دارایی، تحصیلات، نوع استفاده‌ها از رسانه است که این تقسیم‌بندی‌ها سبک زندگی را می‌سازند. قطعاً افرادی که دارای سبک زندگی اسلامی هستند، از لحاظ باورها و نگرش‌های دینی و رفتارهای مذهبی در سطح بالایی قرار دارند. بر این اساس، می‌توان پیشنهاد کرد که برای افزایش عملکرد شغلی معلمان، زمینه‌های باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی را در آن‌ها افزایش داد تا از این طریق زمینه‌های دستیابی به اهداف سازمانی و تعالی آن افزایش یابد.

منابع

- ارشدی، ن.، و شکرکن، ح. (۱۳۸۶). بررسی رابطه فشار روانی ناشی از تعارض و ابهام نقش با عملکرد و خشنودی شغلی با توجه به اثرهای تعدیل‌کننده استقلال کاری و پیوستگی گروهی در کارکنان شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب - منطقه اهواز. *علوم تربیتی و روان‌شناسی*، ۱۴ (۱ و ۲)، ۱۴۸-۱۲۹.
- امیری نسب، ع. (۱۳۹۴). بررسی رابطه باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی سالم کارکنان مجتمع آموزشی و پرورشی شهدای مسجد جامع چابهار. *همایش بین‌المللی روان‌شناسی و فرهنگ زندگی*، ۹۹۸-۹۸۷.
- باینگانی، ب.؛ ایراندوست، س. ف.؛ و احمدی، س. (۱۳۹۲). سبک زندگی از منظر جامعه‌شناسی: مقدمه‌ای بر شناخت و واکاوی مفهوم سبک زندگی. *مهندسی فرهنگی*، ۸ (۷۷)، ۷۴-۵۶.
- برزگر، م.، و محمدی، ن. (۱۳۹۱). بررسی تعیین رابطه بین توانمندسازی با عملکرد شغلی. شیراز: *اولین همایش منطقه‌ای حسابداری و مدیریت*.
- پورغفاری، س. س.؛ پاشا، غ.؛ و عطاری، ی. (۱۳۸۸). بررسی اثربخشی آموزش مؤلفه‌های سبک زندگی مبتنی بر رویکرد روان‌شناسی فردی بر رضایت زناشویی در بین پرستاران متأهل زن بیمارستان دکتر گنجویان دزفول. *یافته‌های نو در روان‌شناسی*، ۴ (۱۲)، ۲۴-۲۱.
- جنابآبادی، ح. (۱۳۹۶). بررسی رابطه سبک زندگی اسلامی و سازگاری شغلی با سلامت اجتماعی: یک مطالعه هم‌بستگی، *مشاوره کاربردی*، ۷ (۲)، ۵۴-۴۵.
- حسینی‌زاده آرانیا، س. س.؛ سخایی، ا.؛ و غفاری، م. (۱۳۹۴). پژوهشی در باب رابطه بین دین‌داری و سبک زندگی (مورد مطالع: شهروندان کلان شهر تهران). *جامعه‌شناسی سبک زندگی*، ۱ (۳)، ۷۴-۳۵.
- خداپاری‌فرد، م.؛ سماواتی، س.؛ و اکبری زردخانه، س. (۱۳۸۰). گستره پژوهش‌های روان‌شناختی در حوزه دین. *اندیشه و رفتار*، ۵ (۴)، ۱۲۷-۱۰۷.
- داوری، ص.؛ باقری، م.؛ و اسدی، ح. ب. (۱۳۹۰). پیش‌بینی دین‌داری با توجه به ابعاد شخصیت در معلمان زن و مرد. *روان‌شناسی و دین*، ۴ (۴)، ۲۶-۵.
- دهقان‌زاده، ش.؛ جعفرآقایی، ف.؛ و تبری خمیران، ر. (۱۳۹۱). بررسی ارتباط مشخصات فردی اجتماعی، سبک زندگی و میزان مواجهه با رویدادهای استرس‌زا با سرطان کولورکتال. *پژوهش پرستاری*، ۷ (۲۴)، ۵۲-۴۱.

- ذاکر فرد، م. (۱۳۸۸). تأثیر آموزش مهارت‌های ادراکی سرپرستان شیفت بر افزایش رضایت و عملکرد شغلی زیردستان آنان در شرکت فولاد مبارکه اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. اصفهان: دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- ذوالفقاری، ا.، و سلطانی، ل. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک زندگی با هویت قومی جوانان (مطالعه موردی: شهرستان مهاباد). *جامعه‌شناسی ایران*، ۱۱(۲)، ۳۲-۲۱.
- سراج‌زاده، ح. (۱۳۸۳). *چالش‌های دین و مدرنیته*. تهران: طرح نو.
- سرای، ح.، و پورجلی، ر. (۱۳۸۶). بررسی مقایسه‌ای سبک زندگی دو قوم کرد و آذری (مورد مطالعه قوم کرد و آذری شهر ارومیه). *علوم اجتماعی*، ۳(۱۳)، ۲۱-۱۱.
- سلیمی، ز. (۱۳۸۸). بررسی رابطه شیوه‌های فرزندپروری والدین با معنای زندگی و سلامت روان دانش‌آموزان دبیرستانی شهر گرگان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا.
- صادقی ده‌چشمه، س.، و داداشی آرانی، ز. (۱۳۹۵). سبک زندگی و مصرف از منظر جامعه‌شناسی با تأکید بر نظریه بوردیو. *دومین کنفرانس سراسری دانش و فناوری علوم تربیتی مطالعات اجتماعی و روان‌شناسی ایران*، ۳۶-۹.
- عزیزی، ف. (۱۳۹۲). سبک زندگی در پژوهش‌های علمی پزشکی. *پژوهش در پزشکی (مجله پژوهشی دانشکده پزشکی)*، ۳۷(۳)، ۱۴۴-۱۳۹.
- علیان، ف.، و حسین هاشمی، ز. (۱۳۹۵). سبک زندگی زنان باردار و زائو از منظر پزشکان مسلمان. *همایش سراسری علمی - پژوهشی سبک زندگی، خراسان رضوی - تایباد*. اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی تایباد. ۴۸۴-۴۷۴.
- فردوسی نیک، ش. (۱۳۹۲). بررسی رابطه دین‌داری و سرمایه اجتماعی با رضایت شغلی معلمان شهر یاسوج. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- قاسمی، و.، و امیری اسفراجانی، ز. (۱۳۹۰). تبیین جامعه‌شناختی تأثیر دین‌داری بر سرمایه اجتماعی درون گروهی. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۲(۲)، ۴۶-۲۱.
- قره، م.؛ فردوسی، م.ح.؛ و مرعشیان، ف. (۱۳۹۱). *رابطه هوش سازمانی و مؤلفه‌های آن با عملکرد شغلی در مدیران تربیت بدنی و هیئت‌های ورزشی شهر اهواز*. پژوهش‌های کاربردی مدیریت و علوم زیستی در ورزش، ۲، ۸۰-۷۳.
- قلی‌پور، آ. (۱۳۸۶). *مدیریت رفتار سازمانی (رفتار فردی)*. تهران: سمت.
- کافی، ب. (۱۳۸۵). *نگرشی بر مدیریت منابع انسانی*. تهران: فرازاندیش سبز.

- کاویانی ارانی، م. (۱۳۸۸). طرح نظریه سبک زندگی بر اساس دیدگاه اسلام و ساخت آزمون سبک زندگی اسلامی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن. پایان‌نامه دکتری روان‌شناسی عمومی. اصفهان. دانشگاه اصفهان.
- کاویانی، م. (۱۳۹۱). سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن. قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- کجباف، م.ب؛ سجادیان، م.ب؛ کاویانی، م.؛ و انوری، ح. (۱۳۹۰). رابطه سبک زندگی اسلامی با شادکامی در رضایت از زندگی. *روانشناسی و دین*، ۴(۴)، ۶۱-۷۴.
- محمدی، ب.؛ زهراکار، ک.؛ داورنیا، ر.؛ و شاکرمی، م. (۱۳۹۳). بررسی نقش دین‌داری و ابعاد آن در پیش‌بینی تعهد زناشویی کارکنان سازمان بهزیستی خراسان شمالی. *دین و سلامت*، ۲(۱)، ۱۵-۲۳.
- معمدی، ع. (۱۳۹۲). سبک زندگی مطلوب بر اساس دیدگاه ارتباطی: ارتباط انسان با خود، خداوند، دیگران و طبیعت. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۴(۱۳)، ۱۲۵-۱۴۲.
- منظری، م. و شکرکن، ح. (۱۳۷۵). بررسی رابطه سبک‌های رهبری مدیران با خشونت شغلی شغلی و ارزشیابی عملکرد دبیران مدارس متوسطه پسران شهر اهواز. *علوم تربیتی و روان‌شناسی*، ۲(۴)، ۱۲-۲۳.
- مهدوی‌کنی، م. س. (۱۳۸۶). مفهوم سبک زندگی و گستره آن در علوم اجتماعی. *تحقیقات فرهنگی*، ۱(۱)، ۱۹۹-۲۳۰.
- موغلی، ع.، و معینی، س. (۱۳۹۴). بررسی رابطه دین‌داری و رضایت شغلی بر رفتار شهروند سازمانی (مطالعه موردی: دبیران مدارس ناحیه ۱ شیراز). *اولین همایش ملی مدیریت و حسابداری ایران*. ۵۶۷-۸۸۱.
- نامداری، ک.، و کلنی، س. د. (۱۳۹۳). نقش توانمندی‌های مذهبی در پیش‌بینی عملکرد شغلی و وظیفه‌ای و زمینه‌ای. *روانشناسی*، ۱۱(۱)، ۷۷-۹۴.
- نیکوکار غ.، خیری ع.، تابان، م.، و صیدی، ف. (۱۳۹۳). تأثیر سبک زندگی اسلامی بر موفقیت تحصیلی، پژوهشی. *مدیریت اسلامی*، ۲۲(۱)، ۱۹۷-۲۱۱.
- یعقوبی دوست، م. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین میزان دین‌داری و سبک زندگی (مورد مطالعه: زنان شهر اهواز). *جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی*، ۳(۷)، ۲۰۵-۲۴۰.
- Abboushi, S. (1990). The impact of individual variables on the work values of Palestinian Arabians. *International Studies of Management and Organizational*, 20(3), 53-68.

- Achour, M.; Nor, M. R.; Mohd, Y.Z.; & Mohd, Y. (2016). Islamic personal religiosity as a moderator of job strain and employee's well-being: The Case of Malaysian academic and administrative Staff, *Journal of Religion and Health*, 55, (4), 1300-1311.
- Achour, M; Grine, F; Nor, M. R. M; MohdYusoff, M. Y. Z. (2015). Measuring religiosity and its effects on personal well-being: A case study of muslim female academicians in Malaysia. *Journal of Religion and Health*, 54(3),984-997.
- Glock Charles, Y., & Stark R.(1965). *Religion and society in tension*. Chicago: Rand McNally.
- Mollazadehl, J.; Mansour, M.; Ejei, J.; & Kiamanesh, AR. (2002). Coping styles and marital adjustment in martyr bairns.*Journal of psychology*, 6(3), 255- 277.
- Novia, Z.; SitiNorasyikin, A. H.; Shamsul Huda, A.R.; & Bidayatul, A. M. K.(2016). Enhancing job performance through Islamic religiosity and Islamic work ethics. *International Review of Management and Marketing*, suppl, 6(7S).
- Palakshappa, N. (2018).Special issue - Exploring spirituality and social responsibility, Emerald Publishing Limited, Nitha Palakshappa, *Madhumita Chatterji, Journal*, <https://doi.org/10.1108/SRJ-04-2018-0087>.
- Suliman, T. (2006). Links between justice, satisfaction and performance in the workplace. *Journal of Management Development*, 25, 294- 311.
- Thomas, T. (2009). *Does emotional intelligence happen in workplace*. American Psychologist Association, 38, 29-46.
- Wyatt, N. (2017). *Aquantitative study of religiosity and job satisfaction in law enforcement*, Capella university, ProQuest Dissertations Publishing, 2017. 10633939.
- Yang, K., & Mao, X. (2007). A study of nurses' spiritual intelligence: A cross-sectional questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*, 44, 999-1010.